

Evangelista, dum nobis in synagoga infirmum ob oculos ponit, non representat alium qui Paralyticus, vel coecus, vel mutus, vel surdus sit, sed hominem manum aridam habentem; quæ utique omnia in figura contingebant; per hoc namque incarnata Sapientia nobis insinuare voluit, unum præcipue in Ecclesia morbum necessario curandum esse, et sanandum, scilicet tenacitatem Cleri in dispensandis redditibus ecclesiasticis, atque ideo Christus hunc hominem manum suam extendere iussit. Unde D. Chrysologus ait: Orate, fratres, ut sola synagoga tali debilitate fuscetur, nec sit in Ecclesia, ejus manum arefaciat cupiditas, contrahat avaritia, rapina debilitet, tenacitas negotium constringat, et si acciderit ipsam, adeat Dominum, et cito eam in opere pietatis extendat. S. CHRIS. s. LXII.

Si quando inter horrendam maris tempestatem, navis, cui, quis inest, periculum incurreret submersioni ob ventorum violentiam, et undarum fluxum atque refluxum, ipseque navis gubernator extremo luctaretur in discrimine, reliqui autem vectores tripudiarent seltive, nonne omnes amentes, fatuosque appellares? Hoc mare magnum de hoc sæculo astruit Psalmista, nosque Christiani per Dei gratiam omnes navem conscendimus Ecclesiæ; ut ad litus Paradisi adnavigemus: sed cheu! *Veni in altitudinem maris, et tempestas demersit me.* Quot equidem tentationum, periculorum, et discriminum procellas nos in abyssum usque demergunt? qui nostri sunt naucleri, qui hanc dirigunt navem, nisi Ecclesiastici? qualiter ergo quisquam nostrum gaudere, aut exultare præsumet, si quando eos humana fragilitas periclitari fecerit? MANSI, *disc.* XXV, n. 7.

MISCELLANEA.

QUALITAS. — Mens ex divino Spiritu ducta, et sufficienter firmata, adjungitur Deo. Simile enim ad ejus simile accedere necesse est. Quamobrem solus Sacerdos sapiens appellatur, solus enim est Dei amator, solus Deo preces effundere novit, solus Deum honorare scit, qui dignitatem non confundit, quique in primis hostiam seipsum producens, propriam animam quasi simulacrum quoddam edificat. HIEROCLES, *Lanciz. Opus.* XIII, n. 281.

Sacerdotes veteris legis accipiebant ex

victimis pectusculum, linguam, et ventriculum, ut, quemadmodum S. Hieronymus, ait, eorum tria officia denotarentur, per linguam concionatores, per pectusculum confessores per ventriculum sacrificia. *In c. II, Matth.*

Sacerdos sui curam negligens similis est naupegis arcæ Noe alios salvantibus, et interea diluvio pereuntibus; item aquæ baptismali, quæ alios abluit, et ad cælos transmittit, cum tamen ipsa sordes contrahat, et in terram effundatur. Similes quoque sunt facibus, seipsas, dum aliis lucent, consumentibus; aut Uriæ Hethæo, litteras mortem decernentes in sinu portanti. BESSEUS, *in proem.*

Moyse in tabernaculo labrum æneum de speculis mulierum fecit, ut monerentur Sacerdotes, seipsos prius ad morem mulierum sollicite inspicere, et, quæ non munda satis deprehenderint, studiose tollere. *Exod.* XXXVIII.

Origenes considerans mandatum, quo jubentur olim Sacerdotes arcam Dei humeris portare, ait, hoc ideo factum, ut significaretur, illos demum esse veros Sacerdotes, qui non tantum alios ad legem Domini servandam excitant, sed ipsi etiam eisdem humeros subjiciunt. *Ho. IX, in Josue.*

DIGNITAS. — Etsi lege divina olim Deus caverit, ne una tribus cum altera matrimonium iniret; Sacerdotibus tamen concessit, ut cum tribu regia, nempe cum tribu Juda contrahere possent, ne regia tribus supra sacerdotalem esse videretur. *Num.* XXXVI.

Sacerdotes sunt in Ecclesia luminare majus, quod præsit diei, id est, operibus spiritualibus; Reges autem sunt luminare minus, quod nocti, id est, operibus et rebus temporalibus, præsit. BESS. I. I, c. I.

Sacerdotes, teste Bessæo, sunt perfectionis specula, mundi Philosophi, Angelorum condiscipuli, populorum doctores, animarum pædagogii, religionis fulera, operarii in messem vocati, et patroni fidelium LUC. c. II. Aaronem Deus voluit triplici colore, nempe hyacinthino, purpureo, et cocceo vestiri, ut ostenderet, Sacerdotes dignitate et potestate, Angelis per celestem hyacinthi colorem significatis, et Regibus per purpuram indicatis æquales esse. *Ibid.* c. V.

Asinus Isidis Dei effigium portans, cum omnes coram se fletere videret, ideoque insolesceret, et supra alia bruta se efferret, Agaso latus tundens, non tibi, inquebat, sed

Isidi honor hic defertur. Idem sibi dictum Sacerdos putet. *ALCIATUS Embl.* VII.

Theodoretus observat, Sacerdotem pro suo peccato non aliam offerre hostiam debuisse, sicut hominum natura exigit, relinquere Sacrificium, quo eruentum illud semel in cruce peragendum representaretur, ejusque memoria in finem usque sæculi permaneret, Sacerdotem secundum ordinem Melchisedech se in æternum constitutum declarans, Corpus et Sanguinem suum sub speciebus panis et vini, Deo Patri obtulit. *CONC. TR. sess. XXII, c. I.*

JUCUNDITAS. — Isidorus ait, virgam illam nucem, quam olim vidit Jeremias, typum et imaginem sacerdotii fuisse; nam, ut exterior nucis cortex asper et durus est, sed nucleus dulcis et sapidus; ita Sacerdotum status exterius quidem laborem ac difficultatem præfert sed interius jucundum ac gratum est. *L. I, XIV, epist. I.*

AUCTORES.

Franciscus Labata in locis communibus, Verbo: Sacerdos.

Nicolaus Lancizius to. II, opuse. XIII.

Petrus Bessæus in Regali Sacerdotio.

Ludovicus Abelis Christianus Sacerdos.

Joannes Trithemius de Sacerdotum vita instituenda.

Ludovicus de Ponte tom. III, de perfectione.

Jacobus Marchantius in horto Pastorum de Virga Aaronis florente.

SACRIFICII MISSÆ OBLATIO.

QUOAD ESSENTIAM.

DEFINITIO. — Est actus Religionis, quo, Deo tanquam supremo Domino, Corpus et Sanguinem Filii sui incremento modo offerimus. (*PED. CHR. p. I, c. IX, § 2.*) Unde nulli unquam Sanctorum, sed soli Deo, offerri potest, ut Concilium Trident. expresse docet. *Sess. XXII, c. III.*

Christus Corpus et Sanguinem suum sub speciebus panis et vini Deo Patri obtulit, et sub earundem rerum symbolis, Apostolis, quos tunc novi Testamenti Sacerdotes constituebat, ut sumerent, tradidit, et eisdem eorumque in sacerdotio successoribus, ut offerrent, præcepit per hæc verba: *Hoc facite in meam commemorationem.* Etsi semel seipsum in ara crucis, morte intercedente, Deo Patri oblaturus erat, ut æternam illic redemptionem operaretur; quia tamen per

mortem sacerdotum ejus extinguendum non erat, in cœna novissima, qua nocte tradebatur, ut dilectæ sponsæ suæ Ecclesiæ visibile, sicut hominum natura exigit, relinquere Sacrificium, quo eruentum illud semel in cruce peragendum representaretur, ejusque memoria in finem usque sæculi permaneret, Sacerdotem secundum ordinem Melchisedech se in æternum constitutum declarans, Corpus et Sanguinem suum sub speciebus panis et vini, Deo Patri obtulit. *CONC. TR. sess. XXII, c. I.*

Fuit autem Christus non solum Sacerdos, et hostia sed Sacrificium quoque, quia, ut ait Augustinus I. IV, de Trinit. omne Sacrificium visibile est invisibilis Sacrificii Sacramentum, id est, sacrum signum. Ideo expositio, qua Christus tam infallibiliter se exposuit in extremis in hostiam et sacrificium, tam in isto Sacramento, quam in crucis patibulo, signum est illius ineffabilis expositionis et sacrificionis, qua Spiritum suum jugiter immolavit Deo Patri pro nobis in templo latissimo cordis sui, in quo se ipsum obtulit a conceptionis suæ instanti, usque ad horam mortis; universa, qua dixit, fecit ac pertulit, pro nostra agendo et patiendi salute, ad gloriam Patris. Omnia namque, quæ Christus fecit ac passus est, meritoria nobis fuerunt. Ideo tota vita Christi in sæculo quasi una solemnissima Missa fuit, in qua ipse fuit altare et templum, Sacerdos et hostia. *DIOM. CARTH. I. de vita curat, art. XVI.*

Sacrificium Missæ a tribus offertur, a Christo, ab Ecclesia, a Ministro; sed non eodem modo; Christus enim offert primarius Sacerdos, et offert per Sacerdotem, hominem ut per suum proprium ministrum; Ecclesia non offert, ut Sacerdos per ministrum, sed ut populus per Sacerdotem. Itaque Christus per inferiorem offert, Ecclesia per superiorem; Sacerdos enim quatenus talis, major est reliquo populo, quippe qui ut mediator quidam pro populo apud Deum intercedit, nec est proprie in ea re minister Ecclesiæ, sed Christi Principalis. *BELLAR. I. II, de Missa, c. IV.*

Queritur, quare Missa sic nominetur, etsi in omni Sacrificio mittatur hostia? Respondet, Missa dicitur, quia mittitur cœlestis missus, Cœlestis ille missus (sicut exposit Innocentius) est magni consilii Angelus. Iste mittitur ad consecrandum, quia iste est Sacerdos invisibilis, qui consecrat, et confi-

cit hoc Sacramentum, ubicumque conficiatur. Confirmatque haec dicta auctoritate Hugonis de S. Victore p. IX, c. XIV, ita scribentis: Ipsa hostia sacra Missa vocari potest, quia transmissa est; primum scilicet a Patre, ut esset nobiscum; postea a nobis Patri, et apud Patrem pro nobis intercederet. Primum a Patre nobis mittitur per incarnationem; secundum a nobis Patri per passionem. Similiter in Sacramento: primum a Patre nobis per sanctificationem, qua nobiscum esse incepit; postea a nobis Patri per oblationem, qua pro nobis intercedit. Idem Seraphicus Doctor alibi de expositione Missae tractans, idipsum confirmat in haec verba: Dicitur autem Missa a mittendo, et representat legationem inter homines et Deum; Deus enim mittit Filium suum Christum in altari, et iterum mittit Ecclesiae fidelis eundem Christum ad Patrem, ut pro peccatoribus intercedat. S. BONAV. I. IV, sent. III, dist. I. n. 2.

DIVISIO. — Dividebatur olim in Sacrificium seu Missam *Catechumenorum* et *Fidelium*; quarum prior durabat usque ad oblationem (tunc enim Catechumeni exire jubebantur) posterior usque ad finem extendebatur. BERLINC. *in theat. vit. hum. hoc tit.*

EX SCRIPTURA.

QUALITAS. — In omni loco sacrificatur, et offertur nomini meo oblatio munda, quia magnum est nomen meum in Gentibus. MALACH. II, 14.

Calix benedictionis, cui benedicimus, nonne communicatio sanguinis Christi est? et panis, quem frangimus, nonne participatio corporis Domini est. I. COR. X, 16.

Omnis homo primum bonum vinum ponit, et, cum inebriati fuerint, tunc id, quod deterius: tu autem servasti bonum vinum usque adhuc. JOAN. II, 10.

Erit firmamentum in terra, in summis montium. Quem textam multi ex Hebraeo sic vertunt. Erit pugillus frumenti, vel erit placentina frumenti in capitibus Sacerdotum. IS. LXI, 16.

Habemus Altare, de quo edere non habent potestatem, qui tabernaculo deseruiunt. Graecus textus habet: Habemus Sacrificatorium. HEB. XIII, 10.

Hostiam et oblationem noluit, corpus autem aptasti mihi. Holocaustomata non tibi

placuerunt, tum dixi: Ecce venio, ut faciam voluntatem tuam; in qua voluntate sanctificati sumus per oblationem corporis Jesu Christi semel. *Idid.* 7.

Tradidit semetipsum pro nobis oblationem et hostiam Deo, in odorem suavitatis. EPH. I, 2.

Quid retribuam Domino pro omnibus quae retribuit mihi? calicem salutaris accipiam, et nomen Domini invocabo. PS. CXV, 12.

UTILITAS. — Infinitus thesaurus hominibus, quo qui usi sunt, participes facti sunt amicitiae Dei. SAR. VII, 14.

Si sanguis Hircorum, et taurorum, et cinis vitulae aspersus, inquinatos sanctificat ad emendationem carnis, quanto magis sanguis Christi, qui per Spiritum sanctum semetipsum obtulit immaculatum Deo, emundabit conscientiam nostram ab omni peccato? HEB. IX, 13.

Hic est sanguis meus novi Testamenti, qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum. MATTH. XLV, 28.

Vos autem Sacerdotes Domini vocabimini, ministri Dei nostri, dicitur vobis: fortitudinem gentium comedetis, et in gloria eorum superbiatis. IS. LXI, 6.

DIGNITAS. — Quid est bonum ejus, et quod pulchrum ejus, nisi frumentum electorum, et vinum germinans virginum? ZACH. IX, 17.

Quis poterit stare in conspectu Domini Dei sancti hujus, et ad quem ascendet a nobis? I. REG. VI, 20.

EX SS. PATRIBUS

QUALITAS. — Quoniam Sacerdotes descendens de caelo in carne Verbum contractant manibus, tribuntur populis; in seque suscipiunt, et Angelorum sive adstantium, sive ministrantium vice funguntur (quod nunquam datum est Angelis) potius angelicam, quam humanam, debent conversationem habere. Accedat igitur Sacerdos ad Altaris tribunal, ut Christus, assistat ut Angelus, ministret ut Sanctus, populorum offerat vota ut Pontifex, interpellat pro pace ut mediator, pro se autem exoret ut homo. S. LAUR. *Just. s. de corp. Christ.*

In oblationis hora, quantum fas est credere, aperiuntur caeli, mirantur Angeli. Quamobrem colligitur, quanta cum veneratione ibi debeat assistere Sacerdos, cui consecrandi potestas, atque intercedendi pro populo est impensa auctoritas. *Idem* I. VI.

Vere unica et perfecta hostia, fide aestimanda, non specie; non exteriori consensu visus, sed interiori aspectu. CESARIUS AREL. DE XVII, *de Pasch.*

Agnus Dei pro te immolatur, sanguis spiritualis ex sacra mensa reluit: Seraphim adstant sex alis faciem tegentia, omnes incorporeae virtutes pro te cum Sacerdote intercedunt: ignis spiritualis e caelo descendit, sanguis in eratere in tuam purificationem ex immaculato latere haustus est: et non erubescis, revereris, et confunderis, neque Deum tibi propitium facis? S. CHRYS. *Euch.*

Non minus videtur Deus facere in hoc, quod quotidie dignatur descendere de caelo super altare, quam cum de caelo descendens, naturam humani generis assumpsit factus homo; et ideo hoc est memoriale totius dilectionis suae, et quasi compendiam quoddam omnium beneficiorum suorum, quod nobis reliquit, et incarnationis, redemptionis, glorificationis, et justificationis figuram in hoc inclusit. S. BONAV., t. VII, *de in hit. novit.*, p. 1, c. XI.

Missam tam plena est mysteriis, sicut mare guttis, sicut sol atomis, sicut firmamentum stellis, sicut coelum empyreum Angelis. *Idem com. Theol. Vir.*, l. VI, c. XIII.

NECESSITAS. — Aufer a caelo Ecclesiae quotidianas Salvatoris nostri hujusmodi exsequias, et vide, quam merito dicat ipse Salvator: *Quae utilitas in sanguine meo?* Refrigerante enim ea, quae in hoc mundo nunc ubique calet, ejus memoria, refrigeret universa charitas, muta erit fides, claudicabit spes, conticescet magnus ille clamor sanguinis iusti Abel, qui per traditum tanti Sacrificii ritum, quotidie laxatos lugentis et vociferantis, terrae scilicet Ecclesiae, maledictum coarguens Cain, et mature indigne fusi Sanguinis vindictam reposescens. Calente ergo memoria tam celebri, charitas Christi conalescit, perstat super fundamentum suum aedificium fidei. RUP. *Abb. de div. Off.*, l. II, c. X.

Tolle hoc Sacramentum de Ecclesia, et quid erit in mundo, nisi error et infidelitas? et populus Christianus erit quasi grex porcorum dispersus et idololatriae deditus, sicut expresse patet in ceteris infidelibus. S. BON. *de praepar. ad Miss.*, c. II.

UTILITAS. — Tantum valet celebratio Missae, quantum mors Christi in cruce; unde Thomas de Aquino ait: In qualibet Missa invenitur omnis fructus et utilitas, quam

Christus in die parasceves operatus est in cruce cum morte sua. *Discipl. ser.* XLVIII.

Dicendum, quod Eucharistia non tantum est Sacramentum, sed etiam est Sacrificium; in quantum autem est Sacramentum, habet effectum in omni vivente, in quo requiritur vitam praexistere; sed in quantum est Sacrificium, habet effectum etiam in aliis, pro quibus offertur, in quibus non praexistit vitam spiritualem in actu, sed in potentia tantum, et ideo, si eos dispositos inveniat, eis gratiam obtinet virtute illius veri Sacrificii, a quo omnis gratia in nos influxit; et per consequens peccata mortalia in eis delet, non sicut causa proxima, sed in quantum gratiam contritionis eis impetrat. S. THOM. IV, *sent. dist.* XII, q. 2, ad 4.

Solet, qui beneficium aliquod ab alio impetrare desiderat, muneribus datis ejus voluntatem disponere; sic ergo Patris aeterni voluntatem cures tibi Christi oblatione, ut nihil tibi neget eorum, quae petis. Sed obsecro, qui gratis, et sine ullo pretio innumera bona concedere solet, qui pro minimis maxima donat, quid tibi negabit Christum offerenti? Obtulit Abraham filium, et continere se non potuit, quin diceret: *Benedicens benedicam tibi, et multiplicabo semen tuum sicut stellas caeli*; quid negabit offerenti Christum? Qui? amplius Ecclesiae dari potuit, ut confidenter universa peteret, quam Christus, quem offerat, in eorum pretium, quae petit? *Osorius tr. IV de ser. Miss.*

Sane nullo alio Sacrificio honorificentius laudatur Deus, quam per altaris immaculatam hostiam, quam praecipue ob divinae laudis exhibitionem complendam, Ecclesiae suae Christus offerendam instituit. S. LAUR. *Just. ser. de Corp. Christi.*

Optima beneficiorum custos est ipsa memoria beneficiorum, et perpetua gratiarum actio, propterea et reverenda ac salutaria illa mysteria, quae in omni certe Ecclesiae congregatione celebrantur, Eucharistia, id est, gratiarum actio, nuncupatur. Sunt enim beneficiorum recordatio plurimorum, caputque ipsum divinae erga nos charitatis ostendunt, nosque faciunt debitas Deo gratias semper exolvere. S. CHRYS., *hom. XXVI, in Matth.*

Si pater negotiatori filio decem millia auri talenta daret, et negotiaretur, parva adhibita diligentia maximum reportaret lucrum; attende quas tibi Pater in Missa dat, ut similis sis homini negotiatori quarenti bonas

margaritas; cura, ut plurima tibi acquiras; dat tibi Christum Dominum, et qui proprio Filio suo non peperit, sed pro nobis omnibus tradidit illum, quomodo non cum illo omnia nobis donabit? Donat ergo tibi Filium, et omnia illius merita, satisfactiones, et investigabiles ejus divitias, ut eorum particeps fias. Ecce quæ quotidie in Missa accipias. Sed qua luera reportasti? Esne de illis, de quibus Paulus ait: *quoniam divites estis facti in illo, in omni gratia*? Si dissimus non es, in negligentia tua factum est. OSOR., t. IV, conc. de div. Sacr.

Qui Missam audivit, prosperabitur in illo die in laboribus, in artificio, in peregrinationibus, et Dominus confortabit eum in corpore et anima. Si contingeret te illo die, quo Missam audisti, mori, tunc Christus præsens erit tibi in extremis, et vult tibi astare, sicut tu præsens fuisti, et sibi astitisti Missam audiendo. Angeli delectabiliter morantur cum illo homine, et solite eum custodiunt, quia ipse fecit socium ipsorum in assistendo et laudando Regem Angelorum. *Disc. ser. XLVIII.*

Is, qui in se resurgens a mortuis jam non moritur, adhuc per hanc hostiam in suo mysterio pro nobis iterum patitur. Nam quoties ei hostiam suæ Passionis offerimus, toties nobis ad absolutionem nostram Passionem illius reparamus. S. GREG., hom. XXXII, in *Evan.*

Nihil hoc sacrificio acceptabilis Deo Patri pro reconciliandis peccatoribus, nihil pro expiandis sceleribus, pro captivis fidelibus redimendis utilis in Ecclesia offeri potest: quippe cum sit memoriale efficacissimum illius excellentissimæ charitatis, quam ipse Dominus Jesus Christus ultimum Pascha celebraturus ostendit, quamque in crucis patibulo moriendo notam fecit, in ipso idem Dominus quotidie mystice immolatur. S. LAUR. JUSTIN., de *inst. Præf.*, c. XX.

Nullus profecto valet humano explicare eloquio, quam locuples fructus, quantave ex hujus oblatione, ac perceptione sacramenti spiritualia exuberent dona. Reconciliatur quippe peccator Deo, justus autem justificatur adhuc, lætificantur Angeli, cumulantur merita, facinora remittuntur, auferuntur virtutes, reseccantur vitia, diaboli machinamenta superantur, sanantur ægri, eriguntur lapsi, debiles refocillantur, famelici saturantur, et defuncti fideles istius Sacramenti liberantur effectu. *Idem l. de obed.*

Multiplicitatem sacrificiorum veterum singularitate sui sacrificii abbrevians, occupationem exteriorum nobis minuit, beneficiorum nobis gratiam multiplicavit, uno unico sacrificio suo remissionem redemptionemque peccatorum faciens, profectoque fidei, cæterarumque virtutum ad vitam æternam perducens. Cæterarum omnium hostiarum vim, et dignitatem magnitudine sua, et præstabilis dignitate obruit. Hic holocaustum, hic hostia pacifica, hic propitiatorium Sacrificium continetur. B. ALBAN., lib. II, de *Sacr.*, c. III.

Hæc namque singulariter victima ab æterno interitu animam salvat, quæ illam nobis mortem unigeniti per mysterium reparat, qui licet resurgens a mortuis jam non moritur, et mors illi ultra non dominabitur, tamen in seipso immortaliter atque incorruptibiliter vivens, pro nobis iterum in hoc mysterio sacræ oblationis immolatur. Ejus quippe corpus ibi sumitur: ejus caro in populi salutem partitur: ejus sanguis non jam in manus infidelium, sed in ora fidelium funditur. Hinc ergo pensemus, quale sit pro nobis hoc sacrificio, quod pro absolutione nostra passionem unigeniti Filii Dei semper imitatur. S. GREG. IV, *Dial.*, c. LVIII.

DIGNITAS. — Per id tempus, et Angeli Sacerdoti assident, et cœlestium potestatum universus Ordo clamores excitat, et locus altari vicinus in illius honorem, qui immolatur, Angelorum choris plenus est. S. CHRYS. lib. VI, de *sac.*

Quod datum non est Angelis, concessum est homini. Sacerdos enim ineffabile hoc conficit mysterium et Angeli confidenti quasi famuli assistunt. Super hoc tam insigni privilegio stupet cœlum, miratur terra, veretur homo, horret infernus, contremiscit diabolus, et veneratur quam plurimum angelica celsitudo. S. AUG. in *Psal.*

Cum copisset Sacerdos sacrificio seu oblationem facere, plurimæ statim ex illis virtutibus cœlo descendentes, stolis indutæ splendidissimis, nudis pedibus, intentis oculis pronæ altari, magno cum silentio et reverentia quoad venerandum illud mysterium expletum fuit, circumsteterunt. Deinde hie illic singulæ per totam domum diffusæ, Episcopis, presbyteris, et diaconis distributionem corporis et pretiosis sanguinis ministrantibus adhererunt, satagentes, et sedulo adjuvantes. S. NILUS in *Epist. ad Anastas.*

Quis fidelium habere dubium possit, in

ipsa immolationis hora, ad Sacerdotis vocem cœlos aperiri, in illo Jesu Christi mysterio Angelorum choros adesse, summis ima sociari, terrena cœlestibus jungi, unumque ex invisibilibus et visibilibus fieri? S. GREG., l. IV, *Dial.*, c. LVI.

Nunc etiam carnalium sacrificiorum varietate cessante, omnes differentias hostiarum una corporis et sanguinis tui implet oblatio, quoniam tu es verus *Agnus Dei, qui tollis peccata mundi*; et ita in te universa perficis mysteria, et sicut unum est pro omni victima sacrificio, ita unum de omni gente fit regnum. S. LEO, f. 8 de *passion.*

Nec solum pius Dominus umbras et figuras veteres et superfluas, superveniente novitate, et veritate sui Sacrificii, distulit, sed et multiplicitatem sacrificiorum veterum singularitate sui Sacrificii abbrevians, occupationem exteriorum nobis minuit, beneficiorum nobis gratiam multiplicavit, uno unico suo sacrificio redemptionem remissionemque peccatorum faciens, profectoque fidei cæterarumque virtutum ad vitam æternam perducens. Sciendum enim, quod ideo Deus tam multa sacrificia dedit in lege, ut nullum eorum sufficiens esse ostenderet, quia cœtera essent superflua, si unum sufficere posset, ut unum suum sufficiens magis desideraretur. S. ALGORUS, l. II, de *Sacr.*, c. III.

Qua nulla major hostia, nulla utilior, nulla amplior, nullaque oculis divinæ Majestatis est gravior, dum honorem Deo, Angelis contubernium, exulibus cœlum, religioni cultum, justitiæ debitum, normam sanctitati, obedientiam legi, gentibus fidem, lætitiæ mundo, credentibus gaudium, unilatam populis, sacramentis legalibus finem, initium gratiæ, virtuti robur, hominibus pacem, lucem mentibus, spem laborantibus, peregrinantibus viam, et perveniuntibus tribuit speciem. S. LAUR. *Just. ser. de Corpore Christi.*

Quando Sacerdos offert hoc Sacrificium, Pater æternus intuens donum illud, non sistit in Sacerdote, sed in illo respicit personam Filii sui, quem representat, et ideo acceptat illam purissimam oblationem, et summe gratam, et acceptabilem sibi. *Suar.* d. 79, s. 91.

Offertur æterno Patri Nati assumpta humanitas, quatenus cognoscat ipse, quem genuit, quemque pro hominum salute misit in terras, ut interventione ipsius, delinquentibus veniam, lapsis manum, et justificatis

præroget vitam. Clamat idem Redemptor ad Patrem, corporis sui cicatrices ostendens, quatenus ab æternis suppliciis sua homines interpellatione custodiat. *Advocatum*, inquit Joannes Apostolus, *habemus apud Patrem, Jesum Christum justum, ipse est propitiatio pro peccatis nostris, non pro nostris autem tantum, sed etiam pro totius mundi.* Vides perspicue, nullum acceptabilius Deo posse offerri sacrificium, ad impetrandam indulgentiam. S. LAUR. *Just. de Christi corpore.*

EX LIBELLO DE IMITATIONE CHRISTI

QUALITAS. — Si hoc sanctissimum Sacramentum in uno tantum celebraretur loco, et ab uno tantum consecraretur Sacerdote in mundo, quanto putas desiderio ad illum locum, et ad talem Dei Sacerdotem homines afficerentur, ut divina mysteria celebrari audirent? Nunc autem multi facti sunt Sacerdotes, et in multis locis offertur Christus, ut tanto major appareat gratia, et dilectio Dei ad hominem, quanto latius est sacra communio diffusa per orbem. L. IV, c. 1, § 12.

Non sis in celebrando nimis prolixus, aut festinus, sed serva bonum communem modum, cum quibus vivis. Non debes aliis generare molestiam et lædium, sed communem servare viam secundum majorum institutionem, et potius aliorum servire utilitati, quam propriæ devotioni vel affectui. L. IV, c. x, § 7.

Qui aliter se non præparat, nisi instante festo, vel consuetudine compellente, sapius imparatus erit. Beatus, qui se Domino in holocaustum offert, quoties celebrat! L. IV, c. x, § 7.

EXEMPLA CATHOLICA EXTERNA.

VERITAS. — Cum S. Andreas Apostolus constanter pro Christo Egææ Proconsuli sese opposuisset, eumque S. Crucis mysterium fese docuisset, tum dixit Egæas: *Ista verba illis narrare debes, qui tibi credunt; mihi autem nisi hoc consentias, ut Sacrificium diis omnipotentibus offeras, in ipsa cruce, quam laudas, te fastigatum affigi præcipiam.* Andreas respondit: *Omnipotenti Deo, qui unus et verus est, ego omni die sacrificio, non thuris fumum, nec taurorum mugientium carnes, nec hircorum sanguinem, sed immaculatum Agnum quotidie in altari crucis sacrificio: cujus carnes posteaquam omnis*

populus credentium manducaverit, et ejus sanguinem hiberit, Agnus qui sacrificatus est, integer perseverat, et vivus: et cum vere sacrificatus sit, et vere carnes ejus manducate sint a populo, et vere sanguis ejus sit haustus, tamen (ut dixi) integer permanet, et immaculatus, et vivus. Ageas dixit: Quomodo potest hoc fieri? Andreas respondit: Si vis discere, quomodo hoc potest fieri, assume formam discipuli, ut possis doceri, quod quaris. Ageas dixit: Ego a te tormentis exigam hujus rei notitiam. Andreas dixit, miror te hominem prudentem tam stulte locutum. Ergo tu tormentis putas me divina pandere Sacrificia. Audisti mysterium crucis, audisti mysterium Sacrificii. Si credideris Christum Filium Dei, qui crucifixus est a Judæis, verum Deum esse, pandam tibi, quo ordine occisus vival Agnus: qui cum sacrificatus fuerit, et comestus, integer tamen, et immaculatus in suo regno permanet. Ageas dixit: cum sit occisus, et ab omni populo, ut asseris, devoratus, quomodo integer perseverat, et vivus? Andreas respondit: Si credideris ex toto corde tuo, discere poteris; si non credideris, penitus nunquam tu ad indaginem hujus veritatis attinges. *Servius in vita xxx, die Nov.*

Cum S. Evertius Aurelianensis Episcopus rem sacram aliquando faceret, ecce ipsa hora contractionis panis celestis, cum ex more sacerdotali, hostiam elevatis manibus tertio Deo benedicendam offerret, tanquam nubes splendida apparuit super caput ejus, et manus quædam ter porrectis digitis oblata benedicens. Rite autem peracto Sacrificio, dixit vir sanctus ad eos, qui aderant, incipiens ab Episcopis usque ad extremum de plebe: Dicite, quæso, beatissimi fratres, num quod miraculum sub Sacrificio videritis? illis negantibus, subdiaconus Baudilius, cujus tunc erant ministerii vices; vidi ego, inquit, sed præ timore vix ausus sum eloqui. Videbatur mihi te elevante hostiam, manus de nube, quæ opernerat caput tuum, tertio benedicere Deo oblatum. Episcopus ait: Beatus es, frater charissime, cui tanta sunt mysteria ostensa. E populo quoque duo reperiti sunt tantæ visionis participes, Elusinus ponticens, et Procopia castimoniales, quibus Episcopus dixit: *Beati etis etiam vos, quia non caro et sanguis hæc revelavit vobis, sed Deus, qui in calis est.* His vero compertis, omnis Ecclesia clamavit: *Gratias tibi agimus, Domine Deus noster, qui abscondisti hæc*

a sapientibus et prudentibus, et revelasti ea parvulis, quorum Angeli te semper vident in calis sedentem; et fecisti nobiscum mirabilia, sicut locutus es per os sanctorum tuorum Prophetarum, qui a sæculo sunt. Idem vii, Sept.

Nec prætereundum puto, qualiter celestis signi visione sanctum Udalricum Episcopum Augustanum voluerit Dominus mirificare. Nam in ipso die sancti Pasche, multa fratrum caterva adstante, dum sanctus Sacerdos divina celebraret mysteria, dextera quædam apparuit superna, quæ cum ipsis dextera divina sanctificavit Sacramenta. Expletis vero Missarum solemnibus, quidam Henricus presbyter, qui eo die cantoris officium agens tanto interfuit miraculo, sequens Episcopum usque ad cubiculum, ad ejus pedes cecidit, atque in præsentia popularium personarum eandem visionem minus caute explanavit. Cui vir Dei: Melius, inquit tibi fuisset tacere, quam talia in aures vulgi proferre. Mox ille rubore perfusus exiit, et in vestibulo cubicali residens tantas lacrymas emisit ut ex illarum suffusione coegeretur lucis hujus suspendia sustinere. Vir autem Dei memor suæ fragilitatis cavebat favorem humanæ laudis, ne caderet in præcipitum elationis, semper gratias agens Deo super inenarrabili ejus dono. *Idem, iv Jul.*

Princeps ejusdem civitatis presbyterum habebat sanctæ conversationis, et in divinis officiis, præcipue in solemnitate Missarum, indesinenter assiduus. Qui cum quotidie sacris mysteriis reverenter insistebat, Angelus Domini ex consuetudine veniebat, et vidente Principe, Sacramentum Domini Corporis ex offerentis manibus assumebat. Sed criminalis hujus vitæ lubrica, et incerta conditio! Nam qui angelicis fruebatur mundis obsequiis, in fœdæ luxuria voragine repente prolapsus est. Quid plura? Peragendy sacri mysterii tempus advenit, presbyter consuetudine foris exigente compellitur, sed graviter intus conscientia remordente torquetur, ornatur, accedit, trepidat, palpitat, tamen offerre præsumit. Ecce Angelus, ut assuetus fuerat, venit, et inspectante Principe spongiam infectam aqua super caput illius expressit, totumque corpus illius tergendy purgavit. Expletis antem mysteriis eandem spongiam rursus expressit, omnesque sordes atque squalores, quos ex corpore illius ante contraxerat, membris ejus omnibus iterum superfudit. Hoc viso, Princeps

admiratus obstupuit, presbyterumque somotis omnibus secreta convenit. Inquisitus itaque presbyter, si novi aliquid criminis admisset, primo quidem, quasi perhorrescens, facinus aberat; deinde sibi male conscius, de Principis auctoritate compulsus, tandem se corruisse nocte præterita in quamdam ejusdem Principis cubiculariam confitetur. *Specul. exempl. dist. 1, ex. LXXX.*

In monasterio Saviensi sub venerabili patre ejusdem monasterii Serione contigit, quod relatu dignum credimus. Nam die quodam, cum frater quidam divino fungeretur officio, veniens ad illa verba: Supplices te rogamus omnipotens Deus, jube hæc perferri per manus sancti Angeli tui in sublime allare tuum, inclinans se juxta morem, et supplicans, vidit angelicos cives in circuitu altaris astantes hilares et jucundos, et stolis mira pulchritudinis indatos: inter quos unus supereminens apparebat forma sublimior, et vultu venustior, qui et præ cæteris solus de altari sacram hostiam accipiebat, solus sursum deferrebat, et solus divinis conspectibus præsentabat. Cæteri vero, qui asabant, in tantum illi Angelo congratulabantur, ac si quisque hostiam acciperet, si deferret, si præsentaret. Reflexis oculis Sacerdos ad altare repositam reperit, missa sumpsit sanctificanti se, et sanctificata, et sic plenus gaudio agenda implevit. *Ibidem, dist. ix, exempl. CCLXXXV.*

Frater Petrus de Cavagnuelis Ordinis S. Hieronymi cum dubio, num sanguis in hostia esset, vehementer vexaretur, accidit, ut cum Missam de B. V. legeret, et ad illa verba: *Supplices te rogamus*, pervenisset, densa nubes in aram delapsa, et calicis et hostiæ aspectum eriperet, imo postea omnino auferret, donec post multas preces et lacrymas vidit hostiam ori calicis imminere, et ex ea guttatim tot guttas stillare, quot ante in calice fuerant. L. II, *Chr. S. Hieron.*

Cum Judæus filium suum, quem cum catholicis pueris communicantem viderat, in ignem conjecisset, mater accurrens, vidit illesum inter flammam sedentem, qui, cum interrogaretur a quo servatus esset, respondit, a muliere, quæ filium brachiis tenebat, se servatum. *Petrus Sanch. in Regno Dei, p. VII. c. 4.*

Cum S. Proculus Episcopus, et Martyr Missam celebraret, Angeli calicem in aera levarunt, iterumque post intervallum re-

ponentes in ara, dixerunt: Deus ipsum consecravit, non ergo opus est, ut denuo consecres, sed sumas dumtaxat. *Ibid.*

Excitata inter hæreticos, et catholicos quæstione, num Christus sub hostia consecrata lateret, catholicos veritatem probaturus, tam hæreticorum quam catholicorum hostiam assumens, utramque in aquam calidam conjecit. Quo facto, hæreticorum quidem hostia statim ab aqua dissoluta est, catholicorum vero illæsa mansit. *Ibid.*

Dum navigaremus in Trisiam, positus nobis in medio mari, quod adjacet regioni Marinarum, adfuit hora, in qua Sacrificium Deo victimæ salutaris immolandum erat. Tunc tactis anchoris, navis immobilis persistebat, et celebrante Sancto Pontifice Walfranno Missarum solemnibus, ventum est ad locum, ubi minister patenam Præsuli porrigere debuit, extensaque manu expectabat horam, qua susciperet eam; sed dum minister eam abluere vellet, in mare ejus manus collapsa est. Finita vero oratione imperat diacono, ut in eum, in quem patena ceciderat locum, mitteret manum. Quo facto, ab imo maris eadem patena divinitus reventa ejusdem ministri manu inhasit. Quod videntes nauta, cæterique navis comites, Dominum cuncti potentem totis viscerum præcordiis collaudaverunt, qui per servam suum tale dignatus est operari miraculum. Si que commixtionem corporis et sanguinis idem sanctus præsul faciens, nomenque Salvatoris glorificans, sacrosancta Missarum solemnibus complevit. Languiore corporis, quem diu protraxerat, per dies ingravescente, septimo die post quam obitum suum Domini corporis et sanguinis perceptione munivit, soluta est ab ergastulo corporis anima sancta. Hæc Wando Abbas ad Jonam de his, quæ ipse vidisset.

Cum Dei amore et spiritus fervore sacram oblationem in altari offereret S. Ignatius Episcopus Constantinopolitanus, ut in ipso met altari sacro aperta Spiritus sancti assistentiæ argumenta cernerentur; videbatur divinus et sacer ille panis totus alteratus, totus instar celestis carbonis factus, gratia celestis ignis micans. Visa est enim aliquando sancta crux, quæ super Altare sacrum sita est, concitata et elevata, et dum sacer panis exaltaretur, frequenter paulatim moveri eadem crux videbatur, Sancti videlicet Spiritus umbrationem hoc pacto significans. Die vero Paschatis præcipue, ita

vehementer crux ista commota est, ut omnes Sacerdotes et Pontifices, præsertim aliarum Patriarchalium sedium, ob miraculum hoc perterriti, magna voce clarificarent Deum multo tempore.

Theodoretus in historia sanctorum Patrum scribit in vita S. Maris. Cum longo tempore divinus Maris desiderasset videre offerri spirituale, et mysticum Sacrificium, rogavit, ut divini doni illic fieret oblatio. Illico sacra vasa allata in pago cum haud longe aberat, et pro altari usus diaconorum manibus mysticum divinum et salutare obtulit Sacrificium. Ille autem omni spiritali implebatur voluptate, et existimabat se ipsum cælum videre, et dicebat, se nunquam tantam cœpisse lætitiā.

QUALITAS. — Quidam sanctus senex, quotiescumque Sacrificium offerrebat, videbat Angelos sibi lava dextraque assistentes. Sed et S. Sampsoni Episcopo, solemnia Missarum agenti, semper Angeli Dei ministrabant, atque illo solo vidente, sacram hostiam cum ipso manibus suis frangebant. *Fratrum spir.* cxxiv.

S. Andreas a tyranno Diis sacrificare jussum, respondit: Quotidie sacrificio Omnipotentis Deo, non boves et oves, sed immaculatum Agnum, cujus caro, licet a populo manductur, integer tamen ipse perseverat. *Petrus Sauch. in regni Dei p. 7, c. iv.*

Leo Pontifex III, hujus nominis interduum uno die septies, aliquando novies, celebrabat. *Strabo de div. offic.*

S. Udalrico sacris operante, sacram hostiam e cœlo manus cœlestis benedicebat. *Nadasi in anno Euc. hebdom. xxxvi.*

S. Cajetanus plerumque horas octonas in preparatione ad Sacrificium Missæ impendebat, et tunc, primum premissa confessione, ad altare accedebat. *Rho. l. III, virt. 1, 15.*

S. Laurentius Justinianus dicere solebat, eum, qui cum posset, Domino suo non frueretur, facile declarare Domini sui curam se non habere; huic ipse quotidie celebrabat. *Bern. Just. in ejus vit.*

Stanislaus Hosius Cardinalis usque ad decrepitam ætatem Missam dicebat quotidie, aut audiebat, etiam in infirmitate. Tribus tantum bucellis panis vespere se reficiebat. Ante Missam nullis unquam negotiis operam dare volebat, sed soli meditationi vacabat, reliquis omnibus curis et cogitationibus ab animo procul explosis. Quamobrem in ipso

sape diluculo, qualescumque tandem cœlum esset, ad Ecclesiam accedere consererat. Cumque aliquando medicus malum esse aerem diceret, respondit ille: At Deus homo est, qui utique juvabit. *Vita. xxvi, 19.*

UTILITAS. — S. Isidorus ita cum suo domino pepigerat, ut quotidie sacro interesse posset. Quod eo diligenter faciente, dum alii famuli murmurarent, adverterunt Angelos pro eo arare. *GAEG. l. IV, Dial. cap. LVII.*

De matre sua S. Monica scribit S. Aug. Illa, imminente die resolutionis suæ, non cogitavit corpus suum sumptuose contegi, aut aromatibus condiri, aut monumentum electum concupivit, aut curavit sepulchrum patrum. Non ista mandavit nobis, sed tantummodo memoriam sui ad altare tunc fieri desideravit, cui nullius die prætermissionem servierat, unde seiret dispensari victimam sanctam, qua deletum est chirographum, quod erat contrarium nobis. *S. Aug. l. IX, conf., c. xi.*

Sacerdos quidam cum popularibus Jerusalem profectus, cum die Paschæ sociis reditum maturantibus solus mansisset, sacrumque legisset, hoc finito, equitem obvium habuit, qui ipsum pone se ascendere jussit, et eadem adhuc die, ante domus suæ, licet longissime dissilte, fores consistit. *TROG. Cantipr. l. II, apud c. xl, § III.*

Quidam sutor ob Missam quotidie auditam insigniter locupletatus est, cum socius ejus diu noctuque laborans cum paupertate tamen luctaretur. *Surus in vit. S. Jo. Eleem.*

Aulicus ex invidia alterius aulicæ falso accusatus, et in fornacem calcis conjici jussus, quia in templum, audiendi Sacri gratia, secesserat, effecit, ut inimicus ejus interea in fornacem injiceretur. *RODRIG. p. 2, tr. viii, c. xvi.*

Ferdinandus Antolinus cum Saracenis acie conlucturus, quia, iminentibus licet hostibus, Missæ finem præstolari decreverat, meruit, ut S. Angelus Custos illius vices obiret, hostesque feliciter superaret. *Ped. Chr., p. 2, viii, § II.*

Anno Domini duodemillesimo novis motibus contigit Galliam agitari. Ascendit Robertus Rex in Burgundiam cum magno exercitu pugnatorum, ducens etiam secum Richardum Rothomagorum Comitem, cum triginta milibus Northmannorum, quoniam Burgundiones ei fuere rebelles, nolentes eum suscipere in civitatibus et castris, qua

foerant Ducis Henrici, ejus videlicet avunculi, quin potius sibi in proprias divisere partes. Doveniens quoque Rex primitus cum omni exercitu ad civitatem Antiosodorum, eam obsidione circumdedit. Qui diu ibi crebris assultibus fatigatus recedens, non adversus eam prævaluit, quæ fertur nunquam fraude, vel hoste fuisse decepta. Relicta namque civitate. Rex cum universo apparatu bellico convertit se ad castrum beati Præsulis Germani expugnandum, quod munito aggere præpollens hæret civitati: vallaverat enim illud Landrici Comitis exercitus, nec non ejusdem loci familiares viri, hostium siquidem metuentes sacri gregis diremptionem. Occurrit interea parenti Odilo Venerabilis Abbas Cluniacensis Monasterii, cupidus intervenire inter partes utrasque, sic quidem, ut Regi exhiberetur honorificentia, solidaretur concordia Principum, pax patriæ firmaretur. Qui minus posse fieri cernens, quod decreverat, hortabatur fratres octo tantummodo, qui ad confessoris custodiam relictæ fuerant (nam ceteros cum suo Abbate, Hilderico nomine, jussio Regis inde exire compulerat) ut orationi instarent assidue, si forte Domini pietas eos, pariterque locum a tanta obsidione dignaretur eripere. Sexto igitur obsidionis die illucescente, nimio Rex arreptus furore, indutus lorica, simul et galea, omnemque exercitum dictis acens, habens etiam secum Hugonem ejusdem urbis Pontificem, solum ex omni Burgundia partem Regis faventem. Eidem namque Regi in proinctu jam constituto occurrit Venerabilis Abbas Odilo, illum increpans, ejusque Primates redarguens, cum adversus tantum Dei Pontificem scilicet Germanum, hostili manu insurrexissent, cui specialiter (ut in gestis illius inventur) usus fuit, Dei auxilio, et bella compeescere plurima, et Regum ferocitati obsistere. Cujus verbis minus auditum præbentes, quo tendebant pervenerunt, cingentesque supradictum castrum in coronæ modum, certatim illud expugnaturi iniierunt. Alternis quoque partibus diu multumque decertantibus, domus suæ parti Dei subito affuit præsens auxilium. Nam ejusdem castrum universa capacitas ita repleta est hora prælii teterrima nebula, ut nemini hostium a foris pervius foret jaculandi aditus, cum ab intro repugnantibus cernerent se gravi cæde prosterni; sicque cum suorum, maxime Northmannorum concisione, dimiserunt castrum incolame: quos, licet tarde,

penituit adversus magni meriti locum arma sumpsisse. Contigit etiam, ut hora, qua Regis exercitus adversus locum sacrum certamen inire cœpisset, vir religiosus Gissebertus, ejusdem loci monachus, super altare beate Mariæ semper Virginis, quod dicitur cæteris in vertice ejusdem constat Ecclesiæ (quemadmodum hora diei tertie quotidie consererat) Missarum sacramenta celebrare inciperet, quod scilicet factum satis cœlestis præstita congruit victoria. Sequenti igitur die egrediens Rex inde processit, igne cremando res hominum, præter civitates, et castra tutissima, usque ad superiores Burgundiæ partes. Qui in Franciam, rediens, post hæc tamen, licet tardius, ad se reversis Burgundionibus prospere universam obtinuit regionem. *BARON. an. 998, n. 3.*

P. Joannes Bonifacius sequens refert exemplum: Cum in publica custodia, ait, facinorosi plurimi asservarentur, illorum quidam tam desperato fuit animo, tamque perdita et vesana lingua, ut Deum ipsum, a quo saluti, generatque sumus, pessimis conviciis lacesseret, seque pro impio, infidelique jactaret, non quod inferos esse abnueret, in quos se detrudendum fatebatur, sed quia de Dei clementia diffideret, a quo se esse relictum, et destitutum impudentissime et insanissime querebatur. Hunc adit religiosus quidam vir, et amice consolatus, audiendæ rei divine auctor suasorque fuit: fore enim, ut in suam causam Deo, cui omnia sunt curæ, commendat; res hominis perditæ, et afflictæ recreentur, ad portumque perveniat, malorum fluctibus, vel omnino repressis, vel aliqua ex parte sedatis. Paruit obstinatus ille: cumque in sacello carceris res divina peracta esset, victusque presens fuisset, secuta est die postero libertas homini, cui ex ipso altari Christus benignissimus liberationem pœne est visus polliceri; tantumque medicina illa profuit, ut corporis animique salutem ipsa una præstiterit. *Idem vii, ep.*

Superat omnem admirationem, quod de Guidone de Lachia memorat Bernardus Lutzenburgiensis in Cathalogo Hæreticorum lit. G. hunc in Episcopatu Brixiensi ita simulasse sanctitatem, ut pro altero Joanne Baptista a populo haberetur; sepultus ita fuit honorifice. Post mortem certis testimonii Inquisitores deprehenderunt hæreticum fuisse; quare de consilio Episcopi, et aliorum pru-

dentium assessorum, sententiam tulerunt, cadaver exhumandum comburendumque. Exhumatur astante populo, et ossa projiciuntur in ignem; sed ecce illa statim demones (qui nulli cernebantur) ex rogo elevant, et in aere suspensa tenent. Inde nata populi indignatio, exclamant: Occidatur Episcopus et Monachi, qui stimulati livore, ossa sancti viri comburere conati sunt. Quid cessamus? Deus id sibi non placere demonstrat. Extimuit Episcopus, sed Inquisitores cum adhorti sunt, ut ad Missam celebrandam se accingeret; Deum potius miraculum facturum, quam fidei causam sinat in periculo versari. Ubi ventum est ad corporis Domini elevationem, demones in aere clamare coeperunt: O Guido de Lachia, nos defendimus te, quantum potuimus, sed modo non plus possumus, quia adest majus nobis. Confestim ossa in rogam recidere, et incendio in cineres redacta fuere. *Delvio. discus. mag. l. VI, c. II, sect. III, q. 3.*

In vita B. Petri de Alcantara lib. II, cap. XIV, legitur, quod, cum in die ultimo Paschatis in territorio del Pedroso magna solemnitas fieri consuevisset, incolae illius B. Petrum ad missam ibidem celebrandam invitarent: quia vero Ecclesiam ad populum, qui ad eam solemnitate concurreret, capiendum ampla semina non erat, altare quoddam extra Ecclesiam ruri sub dio erexerunt, cumque viro Dei Missam inchoante, omnes circumstantes ad compunctionem moverentur, accidit, ut post dictum, *Credo*, aer, qui antea serenus erat, turbari coepit, moxque excitatus fuit ventus adeo impetuosis, ut omnes vehementer metuerent, ne altare, in quo Missa dicebatur, ex impetuosi venti vehementia inverteretur; unde omnes ex hoc turbine vehementer commoti sunt; tametsi pauci a Sacrificii loco recederent. Sanctus autem vir Dei, cum in sua quiete persistens, ad primum *Memento* pervenisset, demones hand secus, ac si a fulminis sagittis percussi fuissent, per aera fremebundi discurrerant, atque ut Sacrificium turbarent, longe severiorem excitantur tempestatem, horrendis excitatis tonitruis, evibratis ex fulmine sagittis, obscurato aere, et copiosa dilapsa pluvia; inter haec vetuit Sanctus conjurationes fieri a Parocho, neque toto eo tempore, vel minima super altare, vel super circumstantes qui Missae assistebant, cecidit gutta, licet circumcirea rivi diffunderent aquarum; immo nec venti, quantumcumque im-

petnosi, luminaria delere potuerunt. Quare Sanctus, ut pro tam singulari protectione Domino gratias agerent, praecipit, dicendo, miraculum hoc virtuti Missae, eorumque qui illi devote assistunt, merito adscribendum esse. *Vita S. PETRI de Alcant. l. II, c. XIV.*

Eo tempore, quo S. Bernardinus in civitate Mediolanensi praesens, in Ecclesia S. Ambrosii Missam celebraret, sequens accidisse legitur eventus; cum enim ad sanctum virum Dei adducta fuisset energumena quaedam per multos annos adeo graviter vexata, ut monstro similis esse videretur. Sanctus Abbas illam prope Altare adduci, et teneri praecipit; quoties vero de more sacrosanctam Hostiam signabat, loties ad mulierem quoque conversus, eodem signo crucis edito, spiritum nequam fortis athleta impugnat. Expleta aulem oratione Dominica efficacius hostem aggreditur, patenam siquidem calicis sacrum Domini Corpus imponens, talia loquebatur: Adest ille, qui pro nostra salute passus est; nunc, inquit, princeps hujus mundi ejicitur foras. Hoc illud Corpus, quod de corpore virginis sumptum est, quod in stipite crucis extensum est, quod in tumulo jacuit, quod de morte surrexit, quod videntibus discipulis ascendit in caelum. In hujus ergo Majestatis terribili potestate tibi, spiritus maligne, praecipio, ut ab hac ancilla ejus egrediens, contingere eam deinceps non praesumas. Post quae verba protinus egressus est spiritus malignus, et energumena deinceps semper libera remansit. *Vita, l. II, v.*

Fuit quaedam mulier tristata valde, et a diabolo nullum tentata, quae sibi laqueum ad suspendendam se ipsam praeparavit, quae, dum coepit conaretur perficere, ecce pro elevatione Corporis Christi, juxta morem audivit campanulam; tunc flexis genibus, sicut a juventute in consuetudine habuit, oravit et dixit: Domine Jesu Christe, Filii Dei vivi, miserere, et ecce mox trabs, et funis suspensii contracta sunt, demonibus fugientibus, et dicentibus, quia virtus praesentiae Corporis Christi te liberavit a temporali, et aeterna morte. *Discip. ser. XIV, de S. Steph.*

In historiis selectis Augustini Manni sequens refertur historia: cum juvenis quidam insano erga mulierem quamdam, rare pulchritudinis, accensus amore, eandem promissis, praecipibus, et blandimentis in sua

conatus fuisset seducere desideria, ac tandem eadem potius fuisset, mulier illa mox erroris sui commissi penitens, eundemque amare deplorans, omnem carnali huic juveni aditum praclusit. Qui repulsam hanc sufferre nequaquam volens, quamdam praedicta mulieris ancillam conveniens, eidem, si commoditatem sibi dominam ipsius adeundi submittraret, ingentem pecuniae summam pollicitus fuit; quae auri amore excaecata, sequentem eam conveniendi modum, lascivum juvenem edocuit, videlicet ut Domina sua ad Missam audiendam e domo egressa, ipse domum illius ingrediens, clam in cubili absconderetur; juvenis lenae consilium executus, muliere praedicta in Ecclesia Missam auscultante, domum mulieris ingressus, in abditissimis ejus se recondidit penetralibus, ut desideratam expectaret praedam; subdit vero historia: Cum mulier reversa esset Sacrificiis munita, ille ex improviso objicit sese conspectui mulieris, ostro libidinis, et spiritu nequissimo concitatus, insurgit rogans; et, ne diutius deneget ei, quod tam vehementer concupiscebat, variis blanditiis animum mulieris primum sollicitabat. Turbata est illa in conspectu ejus, et expavit, et oculum suspiciens, quanta potuit vi, juvenis rejecti petulantiam. Deinde cum pararet ei violentas manus inferre, astitit illico canis ferocissimus, qui feminae patrocinium suscipiens, contra juvenem dente iracundo prosilivit, et apprehenso collo ejus tam ferociter, tam immaniter huc et illuc discerpit, donec amputatum a corpore caput separaret. Canis cruentum caput secum detulit, et disparuit. *August. Manni his. c. I, 37.*

Quidam a Persis in servitute redactus, in carcerem quendam conjectus fuit, qui Lethae appellabatur; Persis autem lex firma erat, quod, quisquis in hunc carcerem conjiciebatur, inde erui nunquam posset, ac proinde Lethae vocabatur, quod Latine idem significat, quod oblivio. Cum autem quidam e Perside fugientes in Cyprum venissent, parentibus hujus adolescentis ipsum in carcere mortuum esse dixerunt; quo nuntio permoti parentes, tres quovis anno Missas pro ejus anima celebrari curarunt. Post quatuor vero annos adolescens e carcere fugiens in domum rediit paternam, quem pater et mater ejus, non ut e carcere fugitivum, sed ut a morte redivivum, ingenti cum stupore videntes, post multos inter se habitos sermones ei indicarunt, pro anima ipsius quovis

anno ex paterna pietate, tres Missas procuratas fuisse, videlicet in festo Epiphaniae, Paschatis, et Pentecostes, quibus ipse subjunxit se isdem quoque diebus a viro quodam, qui ardentem portabat lampadem, a vinculis suis exsolutum omni gavisum fuisse securitate, cum tamen diebus sequentibus isdem se vidisset vinculis nexum, quibus antea. *BAR. an. 614, n. 39.*

S. Philippus Neri, quando rem aliquam efficaciter impetrare, suumque intentum infallibiliter consequi volebat, ad Missae Sacrificium semper confugiebat. Inter caetera vero de quatuor adolescentibus Hebraeis eodem patre progenitis in vita ejusdem Sancti, refertur, quod, cum longo tempore, ut ad fidem nostram compararentur, diu oppugnati fuissent, ipsi vero semper obstinati et inconcussi persistenter, S. Philippus tandem vespere quodam eos rogavit, ut velint Deum Isaac, Jacob, Abrahae interpellare, ut eorum mentes veritatis luce collustrare dignaretur, sponderitque se proximo adveniente die vim Deo facturum; animadversum igitur fuit, eo prorsus tempore, quo Philippus Missam celebrabat, illos ad suscipiendam Christi fidem aures aperuisse, et ut christiani fierent consensum dedisse. Interea vero unus illorum in febrim incidit, atque adeo sexta die morbus exasperatus est, ut a medicis desereretur; quem cum Sanctus vir Dei visitaret, dixi ei: Ex hoc morbo, fili, nolim decedas; jactarent enim Hebraei tibi a christianis mortem illatam, quapropter juveni se die sequenti pro ejus salute rogaturum esse promisit. Rem miram! vix Sanctus Sacrificium perfecerat, adolescens plane sanus consurrexit, et lecto insidens, totaliter a febris liber remansit. *Vita, l. I, XII, n. 9.*

Miles quidam privatus alapam impergerat juveni nobili, atque vivacis spiritus, cui nomen Leo Pererius, qui vindictae avidus persecutorem insequens, in Ecclesia assequens, pectori ejus pugionem superimponebat, confossurus adversarium, quando hic opportunissime ob amorem hostiae, quae tunc elevabatur, adolescenti supplicat, dicens: Per hanc, te obsecro, parce. Res stupenda! Mox juvenis retracto brachio, vultuque, ac corde longo magis serenatus, in haec pronipit verba: Haec te servat. *Mansi dis. vi, n. 6.*

Thomas Bozius memorabile quoddam refert exemplum a Petro Cluniacensi in honorem Missae Sacrificii ad perpetuum memo-

riam in hæc verba conscriptum : Est in Gratianopolitano Episcopatu locus, in venis subterraneis plurimum ferri habens, quod multo incolarum et rusticorum sudore assidue erutum, a fornacibus coctum, et expurgatum, per circum jacentes terras fabricis ferrariis, vel quibuslibet pro lucro venditur, inde, et villa, quam iidem homines juxta incolunt, ferraria nuncupatur. Soleat autem hujusmodi homines, dum terræ abdita fodiendo perscrutantur, spe tracti majoris lucri longius procedere, et per subterraneos specus pertinaciter majorem ferri materiam perscrutari. Huic operi dum quodam tempore quidam rusticus indefessus instaret, et intima terræ fodiendo, acriter rimaretur, repente maxima moles terræ delapsa aditum, per quem ingressus fuerat, obturavit; quia tamen fodiendo longius processerat, ac multum post se spatii exhausta terra inane reliquerat, mortem evasit, et velut in domo clausa, ac validis munitionibus undique circumsepta egredi quidem non potuit, incolum tamen permansit, sed tenebris tam tenebrosi carceris circumseptus, spe omni evadendi sublata, ac velut in amplo sepulchro sepultus, mortem ipsam adhuc vivens jam se cernere existimabat, quem jam per aliquot dies non apparentem uxor sua mortuum credens, ad animam ejus spiritualibus beneficiis adjuvandam conversa est; unde per annum integrum omni hebdomada unam ei Missam celebrari a Sacerdotibus faciens, et pro eo panem, et candelam offerens salutari sacramento, et mos est Ecclesie, animæ defuncti mariti subvenire satagebat. Una tamen in anno hebdomada extitit, qua mulier aliis intenta negotiis, Missam, ut proposuerat, marito providere neglexit. Et ecce totius anni pene emenso spatio rursus fossores metalli officio assueti, irrequieti instantes ad lacum, in quo jam dictus rusticus adhuc vivens latebat paulatim fodiendo perveniunt, quorum dum voces, et malleorum sonitus jam appropinquantium rusticus inclusus audisset, quantis potuit nisibus vociferari cepit, cujus illi vocem audientes, et (utpote artis illius periti) hominis subterranei esse cognoscentes, sese invicem cohortati sunt, et ad eum tandem post multum fossionis laborem pervenerunt; quem accensis luminibus curiose circumspicientes, illum esse, quem anno jam præterito ibidem obrutum esse sciebant, agnoverunt. Admirati, et ut par erat, tanta rei novitate stupe-

facti, quomodo illic vivere potuisset instantissime requirebant; at ille respondit: Isto, quem modo removistis terræ obice, foramine, per quod intraveram, objecto, cum in hoc carcere, quem videtis, retentus fuisssem, atque aliquantis diebus sine cibo et lumine permansissem, subito mihi pene deficienti, cum pane simul, et lumine quidam astitit; qui me confortans et ad cibum capiendum admonens, tetras tenebras illa candela quam ferebat, clarissime illustrabat, et pane per spatium septem aut octo dierum, ut mihi videbatur, refectus, totidem diebus illa candela illustratus, et famis periculum evadendam, et hujus fossæ tenebras evitabam; post septem vero, vel octo dies, rursus ille, qui prius cum recenti pane, et renovato lumine adveniebat, eaque mihi dimittens, recedebat. Hoc per unius (ut mihi videbatur) anni excursum æquo pene temporis intervallo nunquam facere desistit, excepto unius hebdomadæ spatio, quo mihi præsentiam suam munusque solitum, nescio, qua de causa, subtraxit. Hoc illi ab eo audientes et quod illi uxor ejus per totum annum fecerat, ad mentem revocantes, cuncta ei protinus exposuerunt. *Tho. Bozius tom. II, de sign. Ecl. II, sig. LVIII.*

Anno 871, postquam exercitus Danorum irreparabilibus Angliam Orientalem devastasset desolationibus, atque minis, victor, et insolens ad Angliæ Occidentalis se convertit exterminium, ubi intrepidam constantemque ab Etefredo Rege expertus est resistenciam. De hoc autem piissimo Principe alias inter virtutes principaliter memoratur et illa, quod, dum Missæ assistens sub tentorio suo sæpe sæpius ad conflictum invitaretur, et provocaretur ab hostibus docerente circumstantiæ illam opportunatissimam, nequaquam omittendam præliandi occasionem, nihilominus sapientissimus Rex se ne pedem promoturum asseruerit, donec Missam finisset Sacerdos, ac proinde sacra illa hostia fortificatus et animatus, postea prorupit in Danos, cum gloriosissima victoria successu. *Baron. ad an. 871, n. 182.*

Eneas Silvius, qui postea summus Pontifex factus Pii II, nomen sibi assumpsit, historiam quamdam refert, præsentis proposito peropportuna: dicit enim in provincia Istria, Nobilem quemdam fuisse admodum piium, qui tamen, Deo ita disponente, a dæmone continuo molestabatur, ut laqueo sibi vitam adimeret; fuitque hæc, tentatio adeo

vehemens, ut sæpius in procinctu fuerit exequendi, quod a dæmone continuo suggereretur. In hisce vero angustiis constitutus, statum convenientie suæ Religioso cuidam docto, et timorato aperuit, salutare ab ipso poscens auxilium; qui postquam illum pluribus consolatus fuisset, hoc tandem ei suggestit consilium, ut videlicet capellanum quemdam conduceret, qui quotidie coram eo Missam diceret; eumque remedium hoc Nobilis vel opportunum amplexus fuisset, cum Sacerdote quodam stipendium pactus, cum eodem in arcem quamdam bene munitam, quam ruri habebat, secessit; cumque annum integrum quietus in eadem cum Sacerdote vixisset, contigit, quod die quadam prædictus Sacerdos licentiam ab hoc Nobili peteret adeundi villam quamdam arce prædictæ vicinam, ut cum Sacerdote loci illius amico suo festum occurrens celebraret, quam a Nobili facile obtinuit, utpote qui ad eundem se locum cum sacerdote conferre ibi demque Missam auscultare decreverat; verumtamen per occurrens aliquod negotium ad tempus usque meridianum impeditus fuit, quo absoluto, cum ab arce valde anxius digrederetur, timens ne tempus Missam auscultandi elapsum fuisset, in pristinam denuo incidit tentationis vehementis molestiam; tandem vero, cum ab obvio quodam rustico a prædicta villa redeunte, officia divina in Ecclesia terminata esse intellixisset, maledicere cepit iis, qui illum a Missa ea die audienda impederant, jam enim se perditum, et de salute sua actum esse existimabat. Rusticus autem illum consolaturus his eum verbis est affatus: Ne affligaris quæso, Domine mi, nam Missam, quam audivi, nec non et meritum, quod inde apud Deum mihi comparavi, libenter tibi resignabo, dummodo aliquam mihi impertitus fueris retributionem; oblationem sibi factam libenter accepit Nobilis, et rustico vestem quamdam, qua indutus erat, dare promisit, eaque rustico data ab eodem recessit. Nobilis igitur ceptum prosectus est iter, ut in Ecclesia ville illius, ubi festum agebatur, communes cum aliis fidelibus lucraretur indulgentias; in reditu autem, o res admiranda! cum ad locum, ubi Missæ meritum sibi per simoniam compararat, pervenisset, prædictum rusticum ex arbore quadam suspensum invenit, Deo id ipsum permittente, eo quod tam vili pretio inestimabilem Missæ thesaurum vendidisset, seque validissimis privasset armis,

quibus inimico infernali resistere poterat. Nobilis autem in devotione Missæ audiendæ magis confirmatus, deinceps semper, quoties tentabatur, Missæ Sacrificio adhibito victor semper evasit. Merito igitur Sanct. Ignatius Martyr primos Ecclesie Ephesinæ fideles ad Missam audiendam his verbis assidue invitabat; Date operam, ut sæpius congregamini ad Eucharistiam, et gloriam Dei, cum enim sæpius in idem loci conventis, labefactantur vires Satanae. *Mansi dis. VIII, n. 16.*

S. Ferdinandus de Tolanerâ primus Archiepiscopus Granatensis, dum in aula egeret, multis gravibusque occupatus regni negotiis plurimos patiebatur æmulos, qui, cum innocenter accusare non possent, adversus quotidianum ejus Sacrificium murmurare cœperunt eorum aliqui, qualiter scilicet, tam ardua pertractans negotia, animi dispositum, quietum, et ad quotidie celebrandum recollectum habere continuo posset, quasi in Monasterio degeret; quod cum Cardinalis Hispanus, et Archiepiscopus Toletanus, Joannes Gonzalez de Mendoza, die quadam eidem familiariter insinuarat, respondit servus Dei: ita domine quia majestas sua tam arduis me implicavit negotiis, onusque mihi imposuit, meis superius viribus, ideo ne in terram prolabar quod unicuique mihi superest refugium, inquiri quotidie, scilicet altare sanctum, ut eo mediante negotia feliciter terminare, optataque de omnibus valeam reddere rationem. *Romæ. part. II, tr. VIII, XVI.*

MISSA LECTA. — Surius in vita S. Petri Coelestini refert, quod, dum die quadam ex una parte sublimem de celo in Sanctissimum Sacramentum, et Sacrificium descendens Majestatem, ex alia vero parte indignitatem suam considerasset, simulque in memoriam revocasset Paulum primum Eremitam S. Antonium Magnam, S. Franciscum Assisiatem, pluresque alios Dei servos altissimum Missæ mysterium exercere ausos non fuisse, circa frequentiam hujus mysterii multum anxius per aliquot dies præ timore, ac reverentia tanti Domini, ab hoc Sanctissimo Sacramento, et Sacrificio abstinerit, donec tandem Romam accedere decrevit, donec tandem Pontificem consulturus, an non melius foret a celebratione illius Sacrificii per tempus aliquod totaliter abstinere? Cum igitur cum hac intentione Romam versus iter institueret, sanctus quidam Abbas, haud

pridem mortuus, in via ei apparuit, a quo habitu monastico indutus fuerat, qui ei dixit: Quis est, o Fili, qui, licet Angelus sit, celebratione hujus mysterii dignus dici possit? Verumtamen suadeo tibi, ut cum amore et reverentia erga Deum, prout haec usus consuevisti celebrare pergas. SURIUS, in vita S. Coelestini.

S. Thomas Herfordensis in Anglia Episcopus, vir cibi et potus abstinentiae deditissimus, et castissimus, tanta animi pietate et devotione rebus divinis intererat, ut intuitum fidem et mores informaret tanta in Missae Sacrificio lacrymarum ab ejus oculis copia manabat, ac si coram se Christum Dominum in carne humana patientem vidisset. *Idem in vita II, Octob.*

Scribunt historici, neminem ante Nicolaum III. Papam religiosius sacrificare visum, cum semper, dum solemnia ageret, lacrymas funderet: erat enim Religionis observantissimus, dotibus animi, et corporis ornatus, adeo ut multa fecerit, plurima intenter, suam prudentiam, et animi magnitudinem ostendit. Vacantibus Ecclesiis nullus Pontifex caelestis, ac maturius consulit; notarios et tabellarios, utpote sanguine pauperum et litigantium viventes, a se ut pestiferos amovit. DAUOULT. e. v, tit. XXVII, *exemp. II.*

S. Cuthbertus Episcopus Lindisfarnensis tantum compunctionibus erat deditus, tantum caelestibus ardebat desideriis, ut Missarum solemnia celebrans, nequaquam sine profusione lacrymarum implere posset officium: sed congruo satis ordine, dum passionis Dominicæ mysteria celebraret, imitaretur ipse, quod ageret, se ipsum videlicet Deo in cordis contritione mactando, sed et astantes sursum corda habere, et gratias agere Domino Deo nostro, magis cor, quam vocem exaltando, potius gemendo, quam canendo, admoneret. SURIUS XX, *Mat.*

MISSA AUDITA. — Frater Franciscus Durasse in Oicla, Religiosus Franciscanus, culinæ servitio destinatus, quotidie pro sua devotione multis Missis inservire solitus erat; at vero cum die quadam ob ejus a culina absentiam in præjudicium refectorii notabile dampnum accidisset, a Superiore jussus est post ministratam primam Missam subito in culinam se recipere, nec ab ea recedere, cui præcepto prompte obedivit, ita tamen ut quotiescumque audiret signum elevationis hostiæ, genua sua flectendo in terram,

hostiam illam e longinquo adoraret. Accidit vero, quod dum in præcipua quadam solemnitate signum elevationis in Missa solemniter factæ, omnibus simul campanis compulsatis dari audiret, in genua corruens dixerit: o dulcissime Salvator, ex quo præsidium voluntate in culina detineor, careo ea voluptate, quam mihi dulcissimam pariebat divina hostiæ coram adorata; sed bene, ac beate res habet, quam tu utcumque habere voluisti. Vix autem hæc verba elocutus fuerat, cum ecce inauditus hoc contigit miraculum; nam muri inter templum et coquinam interjecti aperti sunt adeo, uti Dei servus Christi corpus in ara cernere, et adorare posset, qui tamen continuo rejuncti sunt, non obscuris recessus hujus prodigiosi notis relictis. MANSIS, *disc. II, n. 6.*

Anno 1370, mense Novembris sequens hic prope Romam accidit casus. Tres Eugubianses ad nundinas convenerant in loco, cui nomen Cisterno, idemque elegenter hospitium. Finitis nundinis, duo illorum de itinere eras insituendo discurrere cœperunt, concluderuntque sub auroram discedere, ut eodem vesperi in patriam pervenirent, Audirent hoc alter protestari cœpit, dicens: Ego quidem cras, cum sit dies Dominicus, Sacro inaudito nullo pacto discedam, ideo si simul abire volumus, prius Missam audiamus, ac deinde paululum cibo refecti in nomine Domini proficiscamur. Quod si Eugubium pervenire nequibimus, in Oppido Castelli diversabimus. Saluberrimo hujus consilio non acquieverunt cæteri, sed replicantes, sese postridie vesperi Eugubium omnino pervenire velle, Deumque ipsos, si pro ista vice Missam audire non possent, excusatos habiturum; sequenti die Dominico sacra rei adesse non curantes summo mane equos conscenderunt, ac Eugubium versus iter dirigentes, ad flumen usque Corfuone appellatum, a Cisterne oppido per duo fere milliaria distans, perrexerunt; cumque ambo ligneum pontem equis conscendissent, ut flumen, quod ob magnos, qui præcedenti nocte defluerant imbres, valde rapidum erat, pertransirent, pons valido aquarum impetu ictus repente decidit, amboque una cum pecuniis, quas ex mercium venditione secum deferebant, justo Dei judicio demersi sunt, ac eodem puncto vitam, facultates (et utinam non animi salutem) miserime perdidit: quorum corpora jam extincta a vicinis, qui illic accurrerant, ad ripam ex-

tracta fuere, equis in tuto deductis; qui quidem pons eo tempore ad perpetuam hujus rei memoriam nunquam relictus fuit. Alius, qui remanserat, socius prudentior, et timens Deum, audita Missa, et ipse alacri animo ingressus est iter, cumque ad flumen pervenisset, in duo sociorum cadavera nihil tale cogitans, ibidem prope ripam jacentia, magno animi terrore incidit, quo facto valde commotus, cognito Dei judicio, gratias ipsi Deo agens sum iter sanctius ceptum, feliciter absolvit. AUG. MANNI *hist. select. c. cxlv.*

S. Ludovicus Rex Franciæ, raro accidebat, quin quotidie duas Missas audiret, et frequenter tres, vel quatuor: cum autem audisset, quod nobilium aliqui murmurabant super hoc, quod tot Missas audiret, respondit, quod si duplo tempore poneret in ludendo ad aleas, et currendo per silvas pro venationibus et aucupis, nemo super his loqueretur. *Rayn. an. 1270, n. 19.*

Erat Comes Castellæ Garsias Fernandez filius insignis Comitis Ferdinandi Gonzalez in oppido, quod nuncupatur Stantistenam de Garmaz. Venit contra eum Rex Cordubiæ nomine Almancor cum ingenti Maurorum exercitu. Decevit vero Comes Castellæ in crastinum pugnam inire cum Mauris; summo ergo mane Comes cum suis, Sacro audito, in pugnam prodire. Sed inter nobiles milites quidam erat, qui dicebatur Paschual Vivas, cui tanta inerat a multis annis affectio ad Missæ sacrificium, ut, cum semel in Ecclesiam intrasset, ab ea non exiret, donec omnes Missas, quæ in illa celebrabantur, audiret. Hic ergo solus armis circumdatus in Ecclesia, quæ divo Martino sacra erat, mansit donec octo Missæ celebratæ sunt, is enim numerus Sacerdotum Religiosorum in ea erat domo. Minister vero ejus ante Ecclesiæ januam erat tenens Domini sui equum, lanceam, et scutum, et incensabat Dominum, quod ad pugnam non prodiret. Reportata insignis victoria a Mauris est: sed omnibus visum est, solum Paschualem Vivas eam obtinuisse, quia ille vexillum Maurorum prostravit, et antesignanum eorum occidit, et plurimos alios, ita ut ei soli victoria tribueretur, cum ille in Ecclesia fuisset, nec pugnasset; pugnavit vero ejus loco Angelus Dei in ejus figura. Parta victoria, Comes Castellæ accessit jussit Paschuale Vivas, ut ei gratias referret pro obtenta victoria. Ille vero in Ecclesia erat, nec præ pudore ad Con-

mitem venire volebat. Adductus tandem est; apparueruntque in armis ejus et equo, ictus et vulnera, quæ visa fuerunt in eo, qui ejus personam susceperat in prælio. Ex quo omnibus manifestum factum est, propter viri illius singularem devotionem ad Missæ sacrificium, Angelum loco illius pugnasse ac hostes profligasse, quia tunc penitus devicti Mauri fuere, cum octava Missa finita fuit. Sicut ergo audiente illo Sacrum, Angelus ejus personam suscepit, et melius pugnavit, quam ille pugnasset, ita audiente te devote Sacrum, Angelus negotia tua geret, melius quam tu. *Osorius in histor. t. IV, conc. de Sacris. Missæ.*

S. Wenceslaus Bohemorum Rex non contentus erat Missæ Sacrificio quotidie præsto adesse, sed etiam messis et vindemiæ tempore, oblitus quasi dignitatis suæ, metebat et vindemiabat, quæ pro Sacrificio Sacerdotum manibus afferret. *SURIUS in vit.*

L. Thomas Morus Martyr, regni Angliæ Cancellarius, quod ad Dei cultum attinet, religiosam pene vitam ducebat; singulis diebus ante alia negotia quæcumque (studii interterum valde matutinis exceptis) Sacrum audiebat. Quod quidem quotidianam pensum delixum habebat, stricteque observabat, ut a Rege ipso forte accessit, quomodo Sacro audiendo intenderet, ad Regem iterum, et tertio vocatus venire noleret, donec totum absolutum fuisset: vocantibus et urgentibus eum, ut relicto Sacro Regem accederet, respondebat, se meliori Domino obsequium præstare, et perficere prius oporteret. Quod memorabile factum plane simile est ei, quod Carolo Magno Imperatori exhibitum S. Ludgerus primus Episcopus Monasteriensis, vir sanctissimus. *Vita VI.*

S. Elisabeth consuevit ab adolescentia sua cum humillitate maxima Missarum semper sacris mysteriis interesse. Oculis namque fidei excellentiam ineffabilem intuens Sacramenti, ad propriæ conditionis parvitatem respiciens, ornatum corporis exteriorem, capitis, pectoris, brachiorum, digitorum, cæterorumque membrorum intra Missæ officium solvit, imminuit, inclinavit, vel penitus removit. Hora vero Evangelicæ lectionis, et canonis, et qua Dominicum Corpus, et Sanguis immolatur a Sacerdote, et sumitur, hanc humiliationem præcipue studuit exhibere. Flagrabat ergo Sacramentum hoc fervore omnium medullarum, stupore admirans grandi illam charissimam dignationem,